

Tytuł: Fotografia jako dokument: „Wyprowadzenie ludności żydowskiej z getta warszawskiego w 1943 roku” czyli „Historia fotografią pisana”.

Autor: Zygfryd Mazur, nauczyciel Gimnazjum w Turawie

Rodzaj materiału: scenariusz lekcji

Data publikacji: 2006-11-29

Czas realizacji: 45 min.

Cele: wyjaśnienie dokumentacyjnej roli fotografii, zapoznanie uczniów z wielowiekową obecnością Żydów w Europie i Polsce, wyjaśnienie „wyjątkowości” losu narodu żydowskiego w czasie II wojny światowej.

Cel wychowawczy: Kształtowanie postawy otwartości i wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka.

Metody: wykład, pokaz, film, burza mózgów, dyskusja

Środki dydaktyczne: Podręcznik do plastyki kl. II gimnazjum -S.K. Stopczyk; str. 15, reprodukcje obrazów przedstawiających Żydów np. P. Michałowskiego, „Żydzi opolscy” – wydawnictwo Muzeum Śl. Opolskiego, film dokumentalny „Życie w słoiku” o Irenie Sendler, książki „Dzienniki Anny Frank” i „Pianista” Władysława Szpilmana, fragment filmu „Pianista” Romana Polańskiego, kserokopie dokumentów historycznych np. list obozowych z Auschwitz, mapka ilustrująca obecność społeczności żydowskiej na terenach poszczególnych państw europejskich, mapka podająca dane o liczbie Żydów w poszczególnych krajach, mapki rozmieszczenia obozów koncentracyjnych itp. artykuł o Henryku Sławiku z Gazety Wyborczej” 18-19 września 2004,

Uwagi:

Lekcja powinna być realizowana w korelacji z językiem polskim, historią, wiedzą o społeczeństwie. Aby cele zostały rzeczywiście osiągnięte czyli aby wywołały zamierzone reakcje i postawy u uczniów temat powinien być realizowany w nawiązaniu do rocznic lub szkolnej wycieczki do miejsc walki i męczeństwa.

TOK LEKCJI

Wprowadzenie do tematu lekcji – fotografia jako sposób utrwalania, zatrzymywania chwil, zdarzeń, których świadkiem była osoba fotografująca. Kiedy i w jaki sposób „fotografia” przekazuje nam pewne informacje o tym co się zdarzyło, jakie to było, w jaki sposób przebiegało itd.

Punktem wyjścia do takiej analizy może być np. zdjęcie „Wyprowadzenie ludności żydowskiej z getta warszawskiego w 1943 roku” z podręcznika do plastyki dla kl. II gimnazjum S.K. Stopczyka; (str. 15) (5-7 min.)

Pytania pomocnicze do analizy fotografii:

Co widzimy na zdjęciu? Co możemy o nim powiedzieć? Do kogo i czego się odnosi? Jakich informacji nam dostarcza ?

/ możliwe odpowiedzi – ludzie z podniesionymi rękami, dzieci i dorośli, żołnierze z karabinami, płonące budynki, oni są Żydami, jest wojnaitp./

Pytanie:

Które informacje wynikają ze zdjęcia a które poznajemy dzięki dodatkowym informacjom pisemnym ?

Informacje dostarczone przez fotografię Informacje dodatkowe pisemne

Widzimy niemieckich żołnierzy, jest to II wojna światowa, ludzie są cywilami, mają podniesione ręce, są tam dorośli i dzieci, w głębi ulicy płoną budynki..... zdjęcie wykonano w Warszawie w 1943 roku, ci ludzie są Żydami, wyprowadzani są z getta (8- 10 min.)

Rozmowa kierowana:

Skąd Żydzi wzięli się w Polsce ? Kto wie co to jest getto ? Co się z nimi stało?

/ możliwe odpowiedzi- nie wiem, miejsce dla Żydów,.....?

nie spotkałem , ktoś mówił o Żydach, widziałem napisy na murze itd./

Mini wykład o historii Żydów w Polsce.

- Polska jako kraj tolerancyjny i wielonarodowy w okresie międzywojennym.
- Dojście Hitlera do władzy w 1933 roku i uczynieniu Żydów odpowiedzialnych za wszelkie „zło” i planach ich całkowitej likwidacji.
- Wyjaśnienie pojęcia „getto” w czasach II wojny światowej.
- Wyjaśnienie, dlaczego w Polsce znalazły się obozy zagłady.

/materiały pomocnicze do wykładu: mapka ilustrująca obecność społeczności żydowskiej na terenach poszczególnych państw europejskich, mapka podająca dane o liczbie Żydów w poszczególnych krajach, materiały prezentujące obecność Żydów w Polsce i Europie np. Portrety Żydów- Piotra Michałowskiego, Żydzi opolscy – wydawnictwo Muzeum Śl. Opolskiego, zdjęcie synagogi opolskiej i cmentarza żydowskiego jako świadectwo obecności Żydów wśród nas.....itp. dokumenty traktujące o „ostatecznym rozwiązaniu”, ksero list więźniów z KL Auschwitz (8- 10 min.)

Fragment filmu dokumentalnego o Irenie Sendler, która uratowała z warszawskiego getta ok. 2500 żydowskich dzieci i amerykańskich gimnazjalistkach, które napisały o niej sztukę teatralną pt. „Życie w słoiku”.

(5 min.)

Omówienie wrażeń i refleksji z filmu. Podkreślenie wypowiedzi Ireny Sendler że „...ludzi dzieli się tylko na dobrych i złych” oraz że „ludziom w potrzebie trzeba pomagać”.

Krótkie przedstawienie sylwetek np. Anny Frank i Władysława Szpilmana jako tych którzy się ukrywali dzięki pomocy innych /można zaprezentować „Dzienniki Anny Frank”, książkę i film „Pianista” o Szpilmanie.../

Omówienie przyznawania medalu „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” – na przykładzie Henryka Sławika- / „Gazeta Wyborcza”-18-19 września 2004/ oraz Ireny Sendler

Pytanie

Jak rozumiem powiedzenie - „Kto ratuje jedno życie, ratuje cały świat”

/odpowiedzi uczniów...../

(10 min.)

Podsumowanie: Jedna fotografia, a tyle treści które nasuwają się gdy ja oglądamy.

Obejrzenie jakiegoś „zdjęcia dokumentalnego” nie wyczerpuje tematu, raczej „zaprasza” aby głębiej się nim zająć, zainteresować, poznać, tak jak uczyniły to np. amerykańskie gimnazjalistki. Przeglądając stare albumy dziadków warto przenieść się do czasu ze starej fotografii, a może wtedy bardziej docenimy to co mamy i zrozumiemy, że największą wartością na tym świecie jest człowiek.

